

4 JAN 2016

I FELLESSKAP:

Jon Alshus
Rein Carlsen
Tormod S. Christoffersen
Jan Grønnerud
Thom B. Haaland
Berit Jagmann
Anette E. Klafstad
Johan VD Kongsvik
Katharina Vig Lunde
Hanne Plathe Maartmann
Erik Magnæs
Carolyn Midsem
Jan A. Onsager
Eric P. Rustad
Arvid Semb Rønningen
Ann Kathrine Skjørshammer
Hedvig Svardal
Ulrik Sverdrup-Thygeson
Karl Thomas Tvedt
Birger Vandvik

Advokatfullmektig:
Birgitte Skjørshammer Wang

Justis- og beredskapsdepartementet
v/Sivilavdelingen
Pb 8005 Dep
0030 Oslo

HØRINGSINNSPILL, DEN NYE ADVOKATLOVEN

Oslo 31/12-15

Jeg viser til mitt brev til Næringsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Justisdepartementet av 19/05-15, og påfølgende avholdt møte i Næringsdepartementet 04/11-15 der en representant for Justisdepartementet v/Sivilavdelingen også var til stede.

Praktiske og økonomiske utfordringer for kvinnelige privatpraktiserende advokater som får barn, ble drøftet nærmere under møtet. Jeg er en av få kvinner som har opplevd hvordan dette fungerer, da jeg nå har fått to barn samtidig som jeg har opprettholdt min advokatvirksomhet.

Som innspill til den nye advokatloven som er ute til høring, ønsker jeg at lovgiver vurderer om det kan iverksettes tiltak for at andelen kvinnelige privatpraktiserende advokater kan økes. Dette er viktig både for kvinnene selv, for bedre kjønnsbalanse i bransjen, og for samfunnet.

Pr i dag er det over 80 % menn blant privatpraktiserende advokater. Andelen kvinner er like lav som andelen kvinner blant partnere i større advokatfirmaer, og Advokatforeningens bransjeundersøkelser viser at det har vært slik over tid. Mitt inntrykk er at de få kvinnene som starter egen advokatvirksomhet, først gjør det etter familieetableringsfasen.

Slik situasjonen er i dag, risikerer en kvinne å gå konkurs hvis hun får barn samtidig som hun er privatpraktiserende advokat – ettersom maksbeløpet fra Nav, som er ment å være en kompensasjon for tapt inntekt mens man er i permisjon, i stor grad må benyttes til å dekke løpende driftsutgifter for kontoret mens kvinnen er i fødselspermisjon, dersom hun ønsker å ha en arbeidsplass å komme tilbake til etter endt permisjon. Utgiftene løper, selv om det ikke er inntekter i firmaet.

Det er vesentlig vanskeligere for oss å benytte vikar mens vi er i fødselspermisjon, enn det er for andre selvstendig næringsdrivende kvinner. Vi er bundet av særlig streng taushetsplikt, alle oppdrag er personlige, og kontinuitet i oppdraget er avgjørende for klientene våre.

Det er også flere konkrete utfordringer både i forkant og etterkant av fødselspermisjonen, som fører til lavere omsetning og likviditetsproblemer over en lengre periode for kvinnen. Jeg viser til redegjørelsen i mitt brev av 19/05-15. De advokatetiske reglene vi er bundet av, er også med på å skape særlige utfordringer i denne forbindelse. Eksempelvis vil det ofte ikke være til klientens beste at man starter et oppdrag kort tid før man skal ut i fødselspermisjon.

Beløpet fra Nav utbetales brutto, slik at man fortsatt er ansvarlig for å trekke forskuddsskatt. Trygdeavgiften er fortsatt høyere enn for arbeidstakere, og man har ikke rett til minstefradrag.

Det blir i liten grad penger igjen til lønn, som kan dekke de faste utgiftene på hjemmebane. Selv satt jeg igjen med ca. kr. 95.000,- som brutto inntekt for 2014. Dette er igjen med på å avgjøre stønadsbeløpet jeg nå får fra Nav, ifm at jeg har fått mitt andre barn i 2015. De tre siste inntektsårene avgjør hvor mye kvinnen får utbetalt, slik at man raskt ender opp med å få mye mindre enn maksbeløpet fra Nav, dersom man får mer enn ett barn over en treårsperiode.

Biologien gjør kvinnelige privatpraktiserende advokater helt avhengige av hennes manns økonomi, dersom hun blir gravid, og slik kan det ikke være i Norge i 2016. Det må være reelt like karrieremuligheter for menn og kvinner, uavhengig av biologi knyttet til barnefødsler.

Jeg har det siste året engasjert meg for å undersøke om det er mulig å gjøre noen tiltak innad i bransjen, som kan avhjelpe utfordringene, og jeg har særlig samarbeidet med den nye lederen for Kvinneutvalget i Advokatforeningen i forbindelse med dette. Vår uformelle konklusjon er at bransjen ikke greier å legge til rette for dette på egenhånd. Alle privatpraktiserende advokater driver konkurrerende virksomhet med hverandre. Det er fortsatt over 80 % menn på tilsvarende stillingsnivå, og svært få har nok noe interesse av å bidra frivillig økonomisk til at yngre kvinner kan drive egen konkurrerende advokatvirksomhet samtidig som de får barn.

Privatpraktiserende leger har tidligere stått ovenfor lignende utfordring. Gunstige løsninger gjennom SOP-ordningen deres kom nettopp i stand for å sikre kvinnelige leger like yrkesmuligheter som mannlige leger. Ordningen er finansiert via årlige tilskudd fra det offentlige til et fond. Dette illustrerer godt at behovet for offentlige tiltak er til stede, og helsehjelp og rettshjelp er etter min mening samfunnsmessig sammenlignbart.

Utfordringene gjør seg spesielt gjeldende for kvinner, selv om mannlige privatpraktiserende advokater også kan ha vanskelig for å få avvirket sin pappapermisjon. Som mann kan man imidlertid i stor grad velge å ta ut pappapermisjon eksempelvis hver onsdag. Kvinner kan ikke i samme grad velge når de vil ta ut fødselspermisjonen. Kvinner må nødvendigvis gå gravide fulltid, føde på en dato som normalt ikke kan planlegges nøyaktig i forkant, og har deretter medisinsk behov for å restitueres i minimum seks uker barseltid. Amming av barnet hver andre - tredje time døgnet rundt i fire-seks måneder, er også vanlig – og gjør det krevende å være raskt tilbake i jobb.

Biologien knyttet til det å få barn gjør at kvinner har vesentlig vanskeligere for å lykkes med å drive eget advokatfirma enn menn. Dette vet kvinner, og jeg mener at det er åpenbart at dette er årsaken til at de fleste kvinner ikke starter egen advokatvirksomhet i fertil alder.

Ut i fra et likestillingsperspektiv mener jeg at tiden er moden for å bedre rammevilkårene for kvinner slik at kvinnene har en reell mulighet til å lykkes med å drive eget advokatfirma. En mulig løsning kan være at det etableres et fond, som administreres av Advokatsamfunnet, der man kan søke om å få dekket driftsutgifter mens man er i fødselspermisjon.

Med vennlig hilsen

Katharina Vig Lunde